

telseslove og Laanelove, for hvis Udgifter der ikke paa Forhaand er anvist nogen som helst Dækning, og det er derfor naturligt, at Laanet kommer nu. Jeg vil gerne have Lov til at sige, at den Optimisme, Finansministeren endnu i Gaar ved Forelæggelsen viste, synes jeg ikke er ganske paa sin Plads. Jeg har ikke noget imod, at den højtærede Minister før et Valg fremstiller Sagen smukt; moderne Parlamentarisme er ikke saa meget at gavne Folket som at faa det til at tro, at man gavner det, og saa har man selvfølgelig Lov til at sige noget smukt. Men nu er Valget jo forbi, og saa synes jeg, den højtærede Finansminister selv maa se og maa tillade andre at se Sandheden i Øjnene. Jeg vil gerne vide, om Finansministeren, der nu siger, at vi skal betale 27 Millioner om Aaret i Rente, er klar paa, at disse korte Laan rummer en vis Fare, fordi de skal tilbagebetales relativt hurtigt. Nu er jeg i og for sig ikke nogen Tilhænger af alt for mange Statslaan. Jeg indrømmer, at hvorvidt man i det givne Tilfælde skal gaa til Skat eller til Laan, har Finansministeren Ansvaret for, men jeg vil gerne sige — og jeg tror, det ogsaa udadtil er rigtigt at sige det —, at der er ikke vundet ret meget ved at tage Laan fremfor Skat, som Forholdene ligger for Øjeblikket. Først og fremmest kan det private Initiativ slet ikke bruge de Penge, der staaar til dets Raadighed, fordi der ingenting er at arbejde med — den private kan ikke en Gang længere bruge dem til den Luksus, han hidtil har udfoldet — og at optage Statslaan betyder i Virkeligheden blot en yderligere Forhøjelse af Prisniveauet. Sagen er den, at den ene Form er, at Befolkningen bruger sine Penge selv, den anden er, at Staten tager dem fra den. Hvis Staten tager dem i Skat, saa overføres Befolkningens Købeevne til Staten, og saa er det all right, men naar vi tager Laan, saa overfører vi Købeevnen til Staten, men samtidig beholder de private alligevel deres Købeevne, takket være det udviklede Kreditsystem, hvorved de kan belaaene de Statsobligationer, de faar, saaledes at Statslaanet i Virkeligheden bidrager sin Del til Forøgelse af Prisniveauet. Hver Gang Finansministeren fremlægger Forslag om Statslaan, bidrager han til den Forhøjelse af Prisniveauet, som Indenrigsministeren kæmper imod. Der er ogsaa en anden Ting: Tilbagebetalingen. Jeg vil gerne have Lov til at sige til dem, der synes, at den næste Slægt skal bære de Byrder, Krigssituationen bringer, at hver 100 Kr., vi laaner i Øjeblikket, svarer til 3 Tdr. Korn, men naar vi om

10—12 Aar skal tilbagebetale de 100 Kr., saa svarer de til 9 Tdr. Korn. Man skal altid beregne et Statslaan efter den Byrde, det bliver for den Befolkning, der skal betale det, og det er i Virkeligheden haarde Aagerenter, der paa Grund af det Prisfald, vi sikkert kan vente vil indtræde, naar vi for hver 3 Tdr. Korn, vi laaner, om 10 Aar skal betale 9 Tdr. tilbage. Der er særlig een Grund til, at jeg vil bede Finansministeren om ikke i Længden at fortsætte med korte Laan: Højest sandsynligt vil Prisniveauet være meget lavt omkring 1925 eller 1927. Men nu betyder et lavt Prisniveau lav Skatteevne hos Driftsherreklassen. Det vil sige, vi skal forny Laanene paa en Tid, hvor der er meget lidt Kapital i Befolkningen, og hvor Laanebetingelserne bliver værre endnu. Jeg vil derfor henstille til den højtærede Minister at overveje, om det ikke var bedre, medens der endnu, som han sagde, er Pengerigelighed, at konsolidere vor Statsgæld og faa den mere fast. De korte Laan bliver farlige overfor et lavt Prisniveau med manglende Evne hos Befolkningen til at betale Skatter. Jeg vil derfor gerne sige til den højtærede Minister, at jeg venter af ham, at han ved Lejlighed vil give os for det første en Meddelelse om, hvorledes han har tænkt sig Statslaanenes Konsolidering, thi den højtærede Minister har sikkert ikke tænkt sig en Tilbagebetaling. Det andet, jeg gerne vil bede om — netop fordi jeg har den Betragtning af i Øjeblikket stiftet Statsgæld, som jeg har —, er, at Ministeren vil søge at være i Stand til allerede ved Finanslovforslagets Fremlæggelse i Oktober at give os en lille Smule Antydning af en Finansplan, thi ærlig talt synes jeg, at den Form, hvorunder vi stadig gaar frem: at vedtage Udgifterne og bagefter vedtage Dækning, saaledes at vi er under et Pres, under en Revolvermunding, baade i sig selv er meget uheldig for Rigsdagen og egentlig ogsaa til Skade for Ministerens Formaal.

Finansministeren (Brandes): Jeg har at takke de to ærede Medlemmer, Ordføreren for det socialdemokratiske Parti (Sigvald Olsen) og Ordføreren for det radikale Parti (Gamborg), for deres ubetingede Tilslutning til Lovforslaget. Jeg har egentlig ingen Grund til at gøre særdeles mange Bemærkninger, da det jo fremgaar af de af det ærede Medlem fra Ringkøbing (J. C. Christensen) fremsatte Bemærkninger, at Sagen skal henvises til et Udvalg, og at man der ønsker tilvejebragt Oplysninger, som jeg skal være til Rede med i det Omfang, hvori